

CHARTA ZÁKLADNÝCH PRÁV EURÓPSKEJ ÚNIE V DOKTRÍNE ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY: PRVÉ VÝSLEDKY A MIERNE HODNOTENIE

CHARTER OF FUNDAMENTAL RIGHTS OF THE EUROPEAN UNION IN DOCTRINE OF CONSTITUTIONAL COURT OF SLOVAK REPUBLIC: FIRST RESULTS AND THEIR INDULGENT EVALUATION

Ján Mazák

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

ABSTRAKT

Charta základných práv Európskej únie sa stala súčasťou primárneho práva EÚ. Ustanovenia Charty sa vzťahujú na členské štáty len ak vykonávajú právo Únie. So zreteľom na tento rozsah pôsobnosti Charty sa autor príspevku zamerá, na základe judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, na stručné objasnenie pojmu: ak (členské štáty) vykonávajú právo Únie. Po stručnom úvode sa autor venuje analýze rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (48), v ktorých sa Ústavný súd takým alebo onakým spôsobom zaoberá Chartou. Autor dochádza k záveru, že Ústavný súd sa venuje aplikovateľnosti Charty len okrajovo. Tento záver plynie z viacerých odôvodnení jednotlivých nálezov a uznesení Ústavného súdu.

ABSTARCT

The Charter of the Fundamental Rights of the European Union became a part of the primary EU law. The Charter applies in the Member States only if they implement EU law. This term is not so clear thus the author tries to explain it on the basis of the case law of the Court of Justice of the European Union. After that concise analysis the author discusses all the decisions of the Constitutional court of the Slovak republic (48) in which the Constitutional court took in some way into account the Charter. The author concludes that the Constitutional court uses the Charter only marginally. That conclusion has been on several occasions confirmed by reasoning of the decisions analysed.

I. CHARTA ZÁKLADNÝCH PRÁV JE PRÁVNE ZÁVÄZNÁ

Charta základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) sa stala súčasťou právneho poriadku Európskej únie 1. decembra 2009. Na rozdiel od Zmluvy o ústave pre Európu, ktorá obsahovala aj Chartu, Lisabonská zmluva na Chartu len odkazuje, keď v bode 8) sa v novom znení čl. 6 Zmluvy o Európskej únii, ustanovuje: „*Únia uznáva práva, slobody a zásady uvedené v Charte základných práv Európskej únie zo 7. decembra 2000 upravenej 12. decembra 2007 v Štrasburgu, ktorá má rovnakú právnu silu ako zmluvy. Ustanovenia charty žiadnym spôsobom nerozširujú právomoci Únie vymedzené v zmluvách.*“

Azda najvýznamnejšou časťou tohto článku Lisabonskej zmluvy je to, že Charta má rovnakú právnu silu ako zmluvy. Z tohto dôvodu sa Charta považuje za súčasť primárneho práva Európskej únie. A primárne právo je v členských štátoch priamo aplikovateľné, iste, za pred-

pokladu, že má priamy účinok. U Charty je situácia trochu komplikovanejšia, pretože rozsah jej pôsobnosti v členskom štáte je vymedzený veľmi stroho v čl. 51 ods. 1, podľa ktorého sa Charta vzťahuje na členské štáty len ak vykonávajú právo Únie.

Nie je preto prekvapením, že ochrana základných práv a slobôd v Slovenskej republike sa po 1. decembri 2009 začala testovať aj prostredníctvom Charty. Samozrejým používateľom takého testu sa stal a stáva Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd“).¹

Preskúmali sme, ku dňu písania tohto príspevku, 48 rozhodnutí, ktoré vyhľadávač Ústavného súdu ponúkol ku heslu Charta základných práv Európskej únie s osobitným zameraním na to, ako sa Ústavný súd vyrovnal s otázkou aplikovateľnosti Charty v konaní pred ním, so zreteľom na výklad čl. 51 ods. 1 tejto charty.²

Účelom tejto štúdie je, po stručnom objasnení výkladu čl. 51 ods. 1 Charty, ktorý vyplýva z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) a z doktríny, vykonať určitú kategorizáciu vybraných³ rozhodnutí Ústavného súdu podľa toho, ako sa jednotlivé formácie Ústavného súdu vyrovnali s otázkou použiteľnosti Charty. Tieto prvé výsledky chceme zosumarizovať a naznačiť možné východiská pre budúcu rozhodovaciu prax Ústavného súdu, najmä vzhľadom na skutočnosť, že medzi skúmanými rozhodnutiami nebolo ani jedno, v ktorom by Ústavný súd dospel k záveru o porušení Charty a ani jedno odôvodnenie, ktoré by sa venovalo výkladu čl. 51 ods. 1 Charty so zreteľom na skutkové okolnosti prípadu a súčasnú judikatúru Súdneho dvora.

II. TRI FUNKCIE CHARTY ZÁKLADNÝCH PRÁV EURÓPSKEJ ÚNIE

Doktrína, opierajúc sa o výsledky konaní pred Súdnym dvorom, priradila, ako to je známe pri všeobecných právnych princípoch,⁴ Charte, potom ako sa stala súčasťou primárneho práva Únie, tri funkcie.⁵

Po prvé, sekundárne právo Únie ako aj vnútroštátne právo sa musí vykladať v súlade s Chartou, ktorá sa tak stala významným interpretačným vodidlom⁶. Po druhé, Charta, rovnako ako všeobecné právne princípy, je základom a testom pre preskúmanie ústavnosti a zákonnosti právnych aktov ako aj rozhodnutí a opatrení vnútroštátnych orgánov. Ak právne akty, iné rozhodnutia a opatrenia nie sú v súlade s Chartou, tak sa nesmú použiť a musia zostať neaplikované bez ohľadu na to, či sú ešte stále platné a účinné. A, napokon, Charta je zdrojom, v ktorom Súdny dvor nachádza všeobecné právne princípy.

Na účely tejto štúdie sú dôležité predovšetkým prvé dve funkcie Charty, pretože tieto sa priamo vzťahujú na predmet skúmania: Judikatúru Ústavného súdu, v ktorej sa (ne)používa Charta.

¹ Tejto otázke sa venovali aj najvyššie súdy a iné administratívne súdy členských štátov, ale išlo o krátke obdobie 18 mesiacov po prijatí Charty. Pozri k tomu L.M. DIEZ-PICAZO, M. FRAILE ORTIZ : L'application de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne pour les tribunaux nationaux : l'expérience des tribunaux contentieux administratifs; Rapport Général, ACA Europe, Madrid 25.06.2012, dostupné na <http://www.aca-europe.eu/index.php/fr/jurisprudence-fr/9-uncategorised>.

² Rozsah príspevku nedovoľuje venovať sa viacerým zásadným otázkam, napríklad horizontálnym účinkom Charty alebo rozdielu medzi základnými právami a princípmi, prípadne otázkam vzťahov medzi Chartou, Dohovorom a Ústavou Slovenskej republiky; rovnako nebolo možné zahrnúť aj skúmanie rozhodovania Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

³ V tejto štúdii sa nevenujeme ani takým rozhodnutiam Ústavného súdu akým je napríklad uznesenie z 11. novembra 2010, sp.zn. I. ÚS 420/2010, v ktorom niet zmienky o Charte, hoci v sťažnosti sa Charta uvádzala.

⁴ LENAERTS, K - J. GUTIÉRREZ-FONS: The Constitutional Allocation of Powers and General Principles of EU Law', 47 CML Rev (2010) s. 1629, 1656 a nasl.

⁵ LENAERTS, K.: Exploring the Limits of the EU Charter of Fundamental Rights. European Constitutional Law Review, 8, s. 377.

⁶ Pozri napríklad rozsudok z 23. decembra 2009, C-403/09, Detiček, Zb. 12193, bod 53... nariadenie (2201/2003) uznáva základné práva a dodržiava zásady charty, pričom sa predovšetkým snaží zabezpečiť rešpektovanie základných práv dieťaťa, ako sú ustanovené v článku 24 charty; z poslednej doby rozsudok zo 6. decembra 2012, O. a S., C-356/11, zatiaľ neuverejnený v Zbierke, bod 76.

III. VÝZNAM A VÝKLAD SPOJENIA: ...AK VYKONÁVAJÚ PRÁVO ÚNIE (ČLÁNOK 51 ODS. 1 CHARTY)

Podľa čl. 51 ods. 1 Charty jej ustanovenia sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak **vykonávajú právo Únie**.

K členským štátom Vysvetlivky k Charte základných práv⁷ uvádzajú: „... z judikatúry Súdu jednoznačne vyplýva, že povinnosť rešpektovať základné práva vymedzené v rámci Únie je pre členské štáty záväzná výlučne vtedy, ak konajú **v rámci rozsahu pôsobnosti práva Únie**. Toto pravidlo, sa samozrejme vzťahuje tiež na ústredné orgány, ako aj na regionálne alebo miestne orgány, a na verejnoprávne subjekty, pokiaľ vykonávajú právo Únie.“

Znenie čl. 51 ods. 1 Charty ani Vysvetlivky však nie sú v úplnom súlade s judikatúrou Súdneho dvora, ktorá zaväzuje členské štáty rešpektovať základné práva nielen vtedy, ak vykonávajú právo Únie, ale **v širšom rozsahu**.

K tomu nedávno Súdny dvor jasne uviedol: „Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora v podstate vyplýva, že základné práva zaručené v právnom poriadku Únie sa uplatnia **vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie**, avšak nie mimo týchto situácií. V rámci toho už Súdny dvor pripomenul, že z hľadiska Charty nemôže posúdiť vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá nespadá do rámca práva Únie. Naopak, pokiaľ takáto právna úprava spadá do pôsobnosti tohto práva, Súdny dvor, ktorý rozhoduje o prejudiciálnej otázke, musí poskytnúť všetky výkladové prvky, ktoré sú nevyhnutné na to, aby vnútroštátny súd posúdil súlad tejto právnej úpravy so základnými právami, ktorých dodržovanie zabezpečuje.“⁸

Z rozsudku *Åklagaren* vyplýva, že Súdny dvor sa mieni aj v budúcnosti držať **širšieho výkladu pojmu**: ...ak vykonávajú právo Únie. V podstate ide o taký prístup, ktorý je známy z judikatúry Súdneho dvora k uplatňovaniu všeobecných právnych zásad. K takému chápaniu rozsahu pôsobnosti Charty pre členské štáty sa prikláňa aj väčšina doktrínálnych publikácií⁹. Tento rozsudok zjavne do istej miery nadviazal na dve uznesenia Súdneho dvora, v ktorých sa pojem použitý v čl. 51 ods. 1 Charty vyložil v tom zmysle, že Charta sa uplatní vtedy, ak **skutkový stav súvisí s právom Únie**.¹⁰

Samozrejme, aj pri takom chápaní pojmu „ak vykonávajú právo Únie“ sa treba striktnie držať toho, čo je ustanovené v čl. 51 ods. 2 Charty, podľa ktorého po prvé, Charta nerozširuje rozsah pôsobnosti práva Únie nad rámec právomocí Únie, po druhé, nezakladá žiadnu novú

⁷ Vysvetlivky k Charte boli publikované v Úradnom vestníku EÚ spolu s Chartou pod číslom C303 zo 14. decembra 2007 - podľa čl. 52 ods. 7 Charty sú tieto vysvetlivky neoddeliteľnou súčasťou postupov orgánov verejnej moci ako aj právnej, najmä súdnej praxe pri výklade a používaní Charty; vysvetlivky nie sú právne záväzné.

⁸ Rozsudky Súdneho dvora z 26. februára 2013, *Åklagaren*, C-617/10, zatiaľ neuverejnený v Zbierke, bod 19, z 15. novembra 2011, *Dereci a i.*, C-256/11, zatiaľ neuverejnený v Zbierke, bod 72, ako aj zo 7. júna 2012, *Vinkov*, C-27/11, zatiaľ neuverejnený v Zbierke, bod 58.

⁹ Napríklad *LENAERTS, K.*: Exploring the Limits of the EU Charter of Fundamental Rights, c.d. v poznámke č. 5; *Benoît-Rohmer*, La charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, *Rec. Dalloz* 2001; *TIZZANO, A.*: The Role of the ECJ in the Protection of Fundamental Rights. Publikované v: *Continuity and Change in EU Law: Essays in Honour of Sir Francis Jacobs* (Ed.: Arnull, Anthony, Eeckhout, Piet et Tridimas, Takis). Oxford University Press 2008, s. 127–130; *ROSAS, A.-KAILA, H.*: L'application de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne par la Cour de justice: un premier bilan. *Il Diritto dell'Unione Europea*. č. 1/2011; *KOKOTT, J.-SOBOTTA, Ch.*: Die Charta der Grundrechte der Europäischen Union nach Inkrafttreten des Vertrags von Lissabon, *Europäische Grundrechte-Zeitschrift*, 37. Jahrg. (2010), Heft 10/13.

¹⁰ Uznesenia z 12. novembra 2010, *Asparuhov Estov a i.*, C-339/10, zatiaľ neuverejnené v Zbierke, bod 14, a z 1. marca 2011, *Chartry*, C-457/09, zatiaľ neuverejnené v Zbierke, bod 25.

právomoc ani úlohu pre Úniu¹¹ a napokon, po tretie, nemení právomoci a úlohy vymedzené v zmluvách.

V tomto článku Charty je výslovné vyjadrenie toho, čo logicky vyplýva zo zásady subsidiarity a zo skutočnosti, že Únia disponuje výlučne len právomocami, ktoré boli na ňu prenesené.

IV. ÚSTAVNÝ SÚD O CHARTE ZÁKLADNÝCH PRÁV: NEMERITÓRNE ROZHODNUTIA A ZJAVNÁ NEOPODSTATNENOSŤ

Pár výziev, prejudiciálne otázky a usmernenie

Ústavný súd, po prijatí Charty, je postavený pred viaceré výzvy, z ktorých najdôležitejšia je pochopenie funkcií Charty v konaniach o súlade právnych predpisov a o sťažnostiach, v úzkej spojitosti s ochranou poskytovanou Ústavným súdom podľa Ústavy Slovenskej republiky. Nadväzne na to považujeme za dôležitý problém aj predloženie prejudiciálnych otázok, týkajúcich sa aplikácie a rozsahu pôsobnosti Charty. Táto výzva je spojená práve s tým, že ani Súdny dvor túto otázku zatiaľ jednoznačne nevyriešil, hoci pokračujúca judikatúra už naznačuje aký obsah pojmu „ak vykonávajú právo Únie“ mieni dať do budúca. Iste, predkladanie prejudiciálnych otázok by sa malo týkať aj výkladu jednotlivých článkov Charty, ak vzniknú pochybnosti o ich obsahu alebo dosahu.

Pre budúcu prax Ústavného súdu, ale aj všeobecných súdov v Slovenskej republike však v tomto kontexte môže mať rozhodujúci význam tretí odsek operatívnej časti rozsudku *Åklagaren*, podľa ktorého: „**Právo Únie bráni súdnej praxi, ktorá povinnosť vnútroštátneho súdu upustiť od akéhokoľvek ustanovenia odporujúceho základnému právu zaručenému Chartou základných práv Európskej únie podmieňuje tým, že uvedený rozpor jednoznačne vyplýva z textu tejto Charty alebo z príslušnej judikatúry, lebo vnútroštátny súd zbavuje možnosti, a to prípadne v spolupráci so Súdnym dvorom, celkovo posúdiť zlučiteľnosť uvedeného ustanovenia s Chartou.**“¹²

Toto usmernenie je zreteľnou výzvou pre vnútroštátne súdy, aby sa v prípadoch pochybností o zlučiteľnosti vnútroštátneho práva s Chartou nespoliehali len na svoje úsudky; súčasne je to ponuka na ozaj efektívnu spoluprácu so Súdnym dvorom.

Neporušenie Ústavy a Dohovoru sa rovná neporušeniu Charty?

V konaní sp.zn. I. ÚS 202/2011¹³ išlo o návrh zabezpečeného veriteľa obchodnej spoločnosti R., s. r. o., Česká republika na odvolanie sťažovateľky ako **správkyne konkurznej podstaty a ustanovenie nového správcu konkurznej podstaty**. Krajský súd ako odvolací súd tomuto návrhu vyhovel a týmto rozhodnutím mali byť porušené základné práva sťažovateľky, medzi nimi aj právo na účinný právny prostriedok nápravy podľa **čl. 47 ods. 1 Charty**.

Ústavný súd odmietol sťažnosť a vo vzťahu k čl. 47 ods. 1 prvá veta Charty uzavrel (bod 24 uznesenia)¹⁴: „Záver zistený ústavným súdom o zjavnej neopodstatnenosti (bod 23) platia tiež v súvislosti so sťažovateľkou namietaným právom podľa čl. 47 charty, keďže sťažovateľka v spojitosti s uvedeným právom neuviedla žiadne iné/odlišné dôvody. Nezistiac preto porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, **nemohlo dôjsť ani k porušeniu práva podľa čl. 47 charty.**“

¹¹ K tomu pozri napríklad: „Ak právna situácia nespadá do pôsobnosti práva Únie, Súdny dvor nemá právomoc o nej rozhodnúť a prípadne uvádzané ustanovenia Charty nemôžu samy osebe túto právomoc založiť“ (uznesenie z 12. júla 2012, Currà a i., C-466/11, zatiaľ neuverejnené v Zbierke, bod 26).

¹² Rozsudok z 26. februára 2013, Åklagaren, C-617/10, zatiaľ neuverejnený v Zbierke.

¹³ Podobne uznesenie z 9. júna 2011, sp.zn. I. ÚS 211/2011.

¹⁴ Odôvodnenia rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky preberáme bez úpravy.

Uznesenie sp. zn. **III. ÚS 22/2011** z 18.1.2011, ktorým sa sťažnosť odmietla pre zjavnú neopodstatnenosť (v odôvodnení je použitý výraz „neodôvodnenú“) používa v odôvodnení argument, ktorým stotožňuje obsah článkov ústavy s článkami Charty bez toho, aby sa objasnila pôsobnosť Charty v danom prípade.

Ústavný súd v odôvodnení uviedol: „*Sťažovateľom označené základné právo podľa čl. 47 charty zakotvuje právo na spravodlivý proces, ktoré je obdobné základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy a základné právo podľa čl. 1 charty na ochranu ľudskej dôstojnosti, ktoré je zase obdobné s čl. 19 ods. 1 ústavy. Keďže medzi týmito základnými právami podľa charty a ústavy niet zásadných rozdielov, ústavný súd poukazuje na predchádzajúce časti tohto rozhodnutia, v ktorých boli podrobne objasnené dôvody, pre ktoré považuje vyslovenie porušenia základných práv podľa čl. 46, resp. čl. 19 ods. 1 ústavy za neodôvodnené.*“

V judikatúre ústavných súdov členských štátov EÚ sa však nedávno objavil právny názor, podľa ktorého **čl. 47 Charty má širšiu pôsobnosť ako čl. 6 ods. 1 Dohovoru**. Vo vzťahu k povinnosti vykonať ústne pojednávanie v azylovej veci to výslovne konštatoval rakúsky Ústavný súd.¹⁵ Bez ohľadu na to, akým spôsobom dospel rakúsky Ústavný súd k tomuto záveru,¹⁶ je potrebné uvážiť aj taký aspekt výkladu. Iný prístup totiž zjednodušuje napríklad otázku zásady efektivity, ktorá je nerozlučne spojená s čl. 47 Charty.¹⁷

Takýto záver platí aj pre zisťovanie obsahu a dosahu iných článkov Charty, pretože konštatovanie o neexistencii zásadných rozdielov zákonite otvára otázku, či sú tu, okrem zásadných, nejaké iné rozdiely.

Na tomto mieste ešte zdôrazníme, že podľa článku 52 ods. 3 Charty musí byť zabezpečené, aby ochrana zaručená Chartou v oblastiach, v ktorých sa ustanovenia Charty prekrývajú so zárukami podľa EDLP, nebola nižšia ako ochrana poskytovaná Dohovorom. V článku 52 ods. 3 Charty je však výslovne ustanovené, že toto ustanovenie nebráni tomu, aby právo Únie priznávalo **širší rozsah ochrany**.

Uznesenie o prijatí sťažností/návrhu na ďalšie konanie : Chýbajú dôvody

Vo veci sp. zn. **II. ÚS 471/2011** Ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie, vrátane jej časti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie článku **21 ods. 1 Charty** rozsudkom krajského súdu. Z uznesenia o prijatí, ani z nálezu zo dňa 13. marca 2012 sa však nedá zistiť, z akých úvah senát Ústavného súdu vychádzal, ak prijal sťažnosť aj v rozsahu namietaného porušenie čl. 21 ods. 1 Charty.

V konaní pred krajským súdom bol právnym dôvodom žaloby aj **antidiskriminačný zákon**.¹⁸

Z toho by sa dalo dedukovať, že dôvodom na prijatie sťažnosti aj vo vzťahu k čl. 21 ods. 1 Charty bolo to, že antidiskriminačný zákon je transpozíciou príslušnej smernice ES.¹⁹

¹⁵ Rozhodnutie Ústavného súdu Rakúskej republiky sp.zn. U 466/11-18 and U 1836/11 zo 14. marca 2012; analýza tohto rozhodnutia je v: KLAUSHOFER, R. - PALMSTORFER, R.: Austrian Constitutional Court Uses Charter of Fundamental Rights of the European Union as Standard of Review: Effects on Union Law. *European Public Law* 19, no. 1 (2013): 1–12.

¹⁶ Ústavný súd skonštatoval: ‘proceedings rendering decisions on asylum and on the residence of aliens in the territory of a state do not fall within the scope of application of Article 6 ECHR’. Takéto konštatovanie však nebránilo Súdu, aby rozhodoval o tom, či ústne pojednávanie mohlo byť obmedzené vzhľadom na čl. 47 Charty.

¹⁷ O úlohe zásady efektivity pri aplikácii článku 47 Charty pozri z poslednej doby JARASS, D.: Bedeutung der EU-Rechtsschutzgewährleistung für nationale und EU-Gerichte. In: *NJW*, 2011, s. 1393, 1395.

¹⁸ Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov.

¹⁹ Smernica Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod (Ú. v. ES L 180, 19.7.2000) (Mimoriadne vydanie Úradného vestníka Európskej únie, kapitola 20/zv. 01, s. 23).

V náleze Ústavný súd uviedol: „Možno urobiť záver, že hmotnoprávnym posúdením vecí sťažovateľa podľa § 2 ods. 1 antidiskriminačného zákona v znení účinnom od 1. apríla 2008 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu). Vychádzajúc z uvedeného záveru ústavný súd už nepovažoval za potrebné meritórne sa zaoberať namietaným porušením ďalších ustanovení ústavy, listiny, dohovoru, dodatkového protokolu, paktu a charty.“

V uznesení pléna Ústavného súdu **PL. ÚS 108/2011** z 2.11.2011, ktorým bol prijatý návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov podaný prvým námestníkom generálneho prokurátora sa návrh prijal aj v rozsahu tvrdení o porušení **čl. 7 a 8 ods. 1 Charty** novelou zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry v znení neskorších predpisov.

V odôvodnení tohto uznesenia sa len konštatuje, že návrh (aj v tomto rozsahu) nebol neprípustný ani zjavne neopodstatnený a preto bol prijatý na ďalšie konanie.²⁰

O tejto veci Ústavný súd ešte nerozhodol a tak sa dá len konštatovať, že nie sú úplne zrejme dôvody aplikovateľnosti citovaných článkov Charty v posudzovanom konaní o súlade právnych predpisov (rešpektovanie súkromného a rodinného života a ochrana osobných údajov). Nie je vôbec zrejme, ako sa zákon o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry dostal **do súvisu s právom Únie** a ako členský štát pri takomto zákone vykonáva právo Únie (aplikuje, transponuje alebo iným spôsobom vykonáva).

Neaplikovateľnosť Charty a zjavná neopodstatnenosť: Aký výrok použiť ?

Vo veci sp.zn. **IV. ÚS 154/2012** sťažovateľka namietala porušenie jej základných práv, vrátane základného práva podľa **čl. 47 Charty**, v súdnom konaní, v ktorom sa rozhodovalo o **ochrane vecného bremena**. Sťažnosť bola odmietnutá pre zjavnú neopodstatnenosť.

Ústavný súd najprv konštatoval: „Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva podľa čl. 47 charty ústavný súd navyše považoval za potrebné uviesť, že ide o právo, ktoré **nie je na vec sťažovateľky aplikovateľné**.“

Na záver odôvodnenia je však uvedené: „Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným rozsudkom najvyššieho súdu a sťažovateľkou označenými základnými právami podľa ústavy a listiny a právami podľa dohovoru a charty **neexistuje taká príčinná súvislosť**, ktorá by naznačovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.“

Ak však Ústavný súd skúmal príčinnú súvislosť medzi rozsudkom najvyššieho súdu a čl. 47 Charty, súčasne uznal aplikovateľnosť tohto článku Charty. Z toho vyplýva, že došlo k stotožneniu neaplikovateľnosti Charty so záverom o zjavnej neopodstatnenosti.

Vo veci **IV. ÚS 160/2012** v uznesení o odmietnutí sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej uznesením z 22. marec 2012 ústavný súd správne konštatoval: „Postup a rozhodovanie krajského súdu rozhodujúceho o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu č. k. 15 C/61/2008-114 zo 7. septembra 2010, ktorým bol zamietnutý jeho návrh na **ochranu osobnosti**, nemá podľa názoru ústavného súdu žiaden súvis s právom Európskej únie.“

A súčasne **potvrdil nedostatok pôsobnosti** čl. 47 Charty, keď uviedol: „Vzhľadom na uvedené je ústavný súd toho názoru, že postup okresného súdu nemožno testovať podľa čl. 47 ods. 2 charty (pozri k tomu najmä uznesenia Súdného dvora zo 6. októbra 2005 Vajnai, C-

²⁰ Ak chcel Ústavný súd odôvodniť prijatie návrhu aj v tomto rozsahu mohol, napríklad, poukázať na rozsudok Súdného dvora z 5. októbra 2010, McB, C-400/10 PPU, Zb. I-08965, bod 53, kde Súdny dvor v súvislosti s článkom 7 Charty základných práv konštatoval, že tomuto ustanoveniu treba priznať rovnaký zmysel a rovnaký rozsah pôsobnosti ako článku 8 ods. 1 Dohovoru, tak ako bol vyložený v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva.

328/04, Zb., s. I-8577, bod 13; z 25. januára 2007 Koval'ský, C-302/06, body 20 a 22, ako aj zo 16. januára 2008 Polier, C-361/07, bod 11 a nasl.).“

Sťažnosť však bola odmietnutá pre zjavnú neopodstatnenosť, hoci mala byť odmietnutá **pre nedostatok právomoci Ústavného súdu**, do ktorej v tomto prípade nepatrilo rozhodovanie podľa čl. 47 Charty; to platí aj pre vec sp. zn. IV. ÚS 154/2012.

Rozhodovanie podľa vnútroštátneho práva vylučuje použitie Charty ?

Vo veci sp. zn. **III. ÚS 141/2011** uznesením z 5. apríla 2011 senát Ústavného súdu odmietol sťažnosť v časti namietajúcej porušenie článku **47 Charty** ako zjavne neopodstatnenú, keď uviedol: „Z uvedeného vyplýva, že v prípade sťažovateľov, ktorí sa obrátili na všeobecný súd, aby rozhodol o ich veci na základe vnútroštátneho práva, ktoré nepatrí do pôsobnosti práva únie, teda nejde o žiaden z prípadov, v ktorých dochádza k implementácii právneho aktu únie (rozsudok z 13. júla 1989 vo veci Wachauf, Zb. 1989, s. 2609) alebo k tomu, že by sa Slovenská republika chcela odchyliť od práva únie (rozsudok z 18. júna 1991 vo veci ERT, Zb. 1991 s. I-2925) alebo že by tu existovalo materiálne pravidlo práva únie, ktoré by sa malo v posudzovanom prípade aplikovať (rozsudok z 25. marca 2004, Karner, C-71/02, Zb. s. I-3025).“

V konaní pred všeobecnými súdmi sa sťažovatelia domáhali **neplatnosti ich vylúčenia z družstva**, pričom konanie bolo právoplatne zastavené pre zánik družstva.

Aj v náleze Ústavného súdu z 13. apríla 2011 sp. zn. **III. ÚS 322/2010** senát dospel k záveru, že **čl. 47 Charty** nie je aplikovateľný, pretože okresný súd pri rozhodovaní **o nestrannosti súdneho exekútora** vo veci súdnej exekúcie týkajúcej sa spotrebiteľskej veci, rozhodcovského konania a súvisiacich otázok rozhodoval na základe vnútroštátneho práva, ktoré nepatrí do pôsobnosti práva únie; nejde o žiaden z prípadov uvedených vo Vysvetlivkách k Charte.

K týmto dvom rozhodnutiam Ústavného súdu len dve poznámky. Po prvé, ak vnútroštátny súd použije vnútroštátne právo, postačuje to na záver, že Charta nie je aplikovateľná, pretože toto právo nepatrí do pôsobnosti práva Únie? Nie sú predpisy upravujúce právne postavenie družstiev a ich členov, minimálne sčasti, implementáciou práva Únie?²¹

Po druhé, z článku 47 Charty je zjavné, že zaručuje právo na nestranný súd, čo sa zrejme vzťahuje aj na súdneho exekútora, ktorý, pod dohľadom exekučného súdu, nütene vymáha nárok zo spotrebiteľského vzťahu, ktorý nesporne spadá do pôsobnosti práva Únie. Na tomto mieste sa nežiada ani citácia, tak je táto situácia jasná.

Využitie vnútroštátnych opravných prostriedkov rovná sa neporušenie čl. 47 Charty ?

Vo veci sp.zn. **I. ÚS 489/2011**, v ktorej sťažovateľ v konaní pred všeobecnými súdmi bol v procesnom postavení **žalobcu v spore o neplatnosť výpovede**, sa senát Ústavného súdu v bodoch 15, 19, 26,30, 32,37, 39, 41 a 42 svojho uznesenia, ktorým sťažnosť celkom odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť, venuje článkom **30 a 47 Charty**.

Z týchto častí odôvodnenia považujeme, na účely príspevku, za vhodné citovať body 41 a 42, podľa ktorých: „*Sťažovateľ ďalej namietal porušenie svojho práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného čl. 47 prvou vetou Charty základných práv EÚ („Každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.“)*

²¹ Pozri len na ilustráciu Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Družstvá a reštrukturalizácia“ (stanovisko z vlastnej iniciatívy).Úradný vestník C 191 , 29/06/2012 S. 0024 – 0029.

Nadväzujúc na už uvedené ústavný súd ešte poznamenáva, že sťažovateľ využil všetky platným a účinným právom (právnym poriadkom) Slovenskej republiky umožnené opravné prostriedky (riadny a mimoriadny, pozri bod 2). Skutočnosť, že vo veci konajúce všeobecné súdy (krajský súd, najvyšší súd) nerozhodli podľa predstáv sťažovateľa, neznamená porušenie sťažovateľom označeného práva.“

V bode 39 citovaného uznesenia je ešte uvedený: „*Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05, I. ÚS 310/08, I. ÚS 76/2010) zastáva názor, že všeobecný súd spravidla nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 36 ústavy, ako aj čl. 30 Charty základných práv EÚ, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. aj čl. 47 Charty základných práv EÚ. Inak povedané, o prípadnom porušení označených práv by bolo možné v danej veci uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocenčných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy (čl. 47 Charty základných práv EÚ), resp. v spojení s ich porušením.“*

Najprv treba uviesť, že z obsahu odôvodnenia nie je jasné, ako sa senát Ústavného súdu vyrovnal s otázkou aplikovateľnosti Charty podľa jej článku 51 ods. 1. Podľa citovaných bodov tohto uznesenia je totiž zjavné, že rozhodnutia všeobecných súdov boli testované aj prostredníctvom článkov 30 a 47 Charty.

Test je pritom jednoduchý. Spor o neplatnosť výpovede je vecou, v ktorej členský štát vykonáva právo Únie? A ak áno, ktorý z prípadov uvedených vo Vysvetlivkách v Charte a v judikatúre Súdneho dvora prichádza do úvahy? Vykonáva sa pritom právo Únie alebo sa implementovalo toto právo, prípadne sa musí priamo použiť?

Ďalší problém je, že Ústavný súd vykladá články 30 a 47 Charty výlučne v zmysle vlastnej judikatúry, ktorá predchádza prijatiu Charty a používa pritom aj výklad príslušných článkov Dohovoru. Minimálne pri výklade čl. 30 Charty²² však vzniká otázka, či tento článok má rovnaký obsah ako čl. 36 Ústavy. A táto otázka je riešiteľná azda len položením prejudiciálnej otázky podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Nemožnosť priamo aplikovať Chartu: Aký význam má také konštatovanie?

Vo veci sp.zn. III. ÚS 4/2011 sa konalo, okrem iného, aj o porušení čl. 49 ods. 3 Charty. Sťažovateľka tvrdila, že trestný čin, za ktorý bola odsúdená, nemal byť kvalifikovaný ako trestný čin **nezaplatenia dane**, ale ak už, tak mal byť kvalifikovaný ako trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 148a Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 alebo ako trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 Trestného zákona. Preto namietla prísnosť trestu a v spojitosti s ním aj porušenie čl. 49 ods. 3 Charty.

V uznesení z 18. januára 2011 Ústavný súd uviedol: „*Tento text charty (rozumej čl. 49 ods. 3) nie je možné priamo aplikovať v konkrétnom prípade. Ide o záväzok zmluvnej strany zaistiť, aby princíp v ňom obsiahnutý bol súčasťou vnútroštátnej úpravy trestného zákonodarstva. Princíp primeranosti trestov a trestných činov našiel uplatnenie v Trestnom zákone, cez ktorý sa priamo aplikuje na konkrétne trestné veci. Posúdením obsahu a podstaty označených článkov ústavy, listiny, dohovoru a charty dospel ústavný súd k záveru, že tieto články zakotvujú isté princípy či zásady. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že rozhodnutie krajského súdu je v tomto ohľade aj skutkovo a právne zdôvodnené tak, že je potrebné ho považovať za **rozhodnutie konformné** s označenými článkami ústavy, listiny, dohovoru*

²² Každý pracovník má právo na ochranu pred bezdôvodným prepustením v súlade s právom Únie a vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou.

a charty. Vychádzajúc z námietok sťažovateľky, ktoré boli konfrontované so závermi krajského súdu dospel ústavný súd k presvedčeniu, že uznesenie krajského súdu č. k. 3 To 77/2010-320 z 30. septembra 2010 je potrebné považovať za odôvodnené, za súladné so zákonom, a preto aj konformné s obsahom namietaných článkov podľa ústavy, listiny, dohovoru a charty.“

Nemožnosťou priamej aplikácie Charty sa zjavne mieni nepotrebnosť takého použitia, ktorá súvisí s tým, že rovnaká zásada ako je v čl. 49 ods. 3 Charty je už obsahom platného Trestného zákona. Taký prístup však avizuje nepochopenie funkcií Charty tak ako sme ich vymedzili v úvode tohto príspevku. Okrem toho európske trestné právo po prijatí Charty má naďalej svoje špecifiká.²³

Článok 41 Charty môže porušiť len orgán Únie?

Vo veci sp.zn. **III. ÚS 62/2011** sa sťažnosť uznesením z 8. februára 2011 odmietla ako zjavne neopodstatnená. Sťažovateľ namietal, okrem iného, porušenie čl. **21,**²⁴ **41 a 47 Charty** listinou prezidenta Slovenskej republiky majúcou povahu opatrenia, ktorým odvolal sťažovateľa z funkcie sudcu.

V odôvodnení uznesenia Ústavný súd uviedol: „S prihliadnutím na uvedené preto nemožno vidieť žiadnu relevantnú súvislosť medzi opatrením prezidenta a označeným právom podľa čl. 13 dohovoru, resp. čl. 47 charty. Ústavný súd nezistil porušenie ani ďalšieho zo sťažovateľom označeného práva, a to práva na dobrú správu vecí verejných **podľa čl. 41 charty**, obsahom ktorého je právo na spravodlivé a nestranné vybavenie jeho záležitosti v primeranej lehote orgánmi Európskej únie. **Prezident však nie je orgánom Európskej únie, ale orgánom výkonnej moci Slovenskej republiky**, preto podľa ústavného súdu nie je možné ani vysloviť záver o porušení základného práva podľa tohto článku charty. Napokon, pokiaľ ide o ustanovenie čl. 14 dohovoru zakotvujúceho princíp zákazu diskriminácie a obsahovo porovnateľného čl. 21 charty, ako aj čl. 17 dohovoru upravujúceho princíp zákazu zneužitia práv ústavný súd konštatuje, že podobne ako čl. 12 ods. 2 ústavy majú aj tieto uvedené články dohovoru a charty všeobecný, deklaratívny charakter a neobsahujú garanciu konkrétneho základného práva a slobody.“

Toto rozhodnutie obišlo čl. 51 ods. 1 Charty, ktorý sa vzťahuje aj na prezidentov členských štátov, ak ich rozhodnutia, opatrenia alebo iné akty vykonávajú právo Únie. V takom prípade by použitie čl. 41 Charty prichádzalo do úvahy bez akýchkoľvek pochyb.

Neaplikovateľnosť Charty: Z akých dôvodov?

Vo veci sp. zn. **III. ÚS 469/2012** bola sťažnosť uznesením z 2. októbra 2012 odmietnutá a v odôvodnení Ústavný súd, okrem iného vo vzťahu k Charte uviedol: „Vzhľadom na uvedené už nebolo potrebné osobitne sa zaoberať ani namietaným porušením čl. 13 dohovoru a

²³ Pozri k tomu trefnú analýzu in: MARGUERY, T.P.: The protection of fundamental rights in European criminal law after Lisbon: what role for the Charter of Fundamental Rights? E.L. Rev. 2012, 37(4), 444-463. Z obsahu možno upozorniť na tieto úvahy: “The relationship between the Charter and EU criminal law pertains mainly to the judicial protection of natural and legal persons. If indeed the Charter, taking its interpretative clauses seriously, cannot lead to the establishment of new powers for the Union, one may ask to what extent citizens are able to refer to it before a judge. If the Charter merely “reaffirms” existing rights, the main question is whether the Charter provides an advantage to citizens facing criminal justice and whether it can be interpreted autonomously from other sources of EU fundamental rights and maybe become the principal (European) constitutional guarantee for the protection of citizens' fundamental rights in criminal proceedings.”

²⁴ K výkladu tohto článku pozri uznesenie Súdneho dvora zo 7. marca 2013, **C-128/12**. V tejto veci vnútroštátny súd žiadal výklad článku 20, článku 21 ods. 1 a článku 31 ods. 1 Charty vo vzťahu k vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje zníženie platov pre niektorých pracovníkov vo verejnom sektore. Súdny dvor vyslovil nedostatok svojej právomoci.

charty, ktorá v namietanom konaní je neaplikovateľná, ako ani ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jeho sťažnosti.“

Predmetom sťažnosti bolo porušenie základných práv obvinením a odsúdením za zločin porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru formou spolupáchatelstva podľa § 20 k § 279 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona.

Odôvodnenie o neaplikovateľnosti Charty nie je preskúmateľné; nie je ani jasné, z akých dôvodov predpisy o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru nemajú žiaden súvis s právom Únie, prípadne či tieto opatrenia nie sú aj implementáciou príslušných právnych aktov ES/Únie. Z toho vyplýva nedostatočnosť odôvodnenia uznesenia Ústavného súdu, ktorá je na hranici ústavnosti a povinnosti vyplývajúcej z čl. 46 ods. 1 Ústavy ako aj stabilizovanej judikatúry samotného Ústavného súdu.

Použitie Charty ako podporného argumentu

Vo veci sp.zn. **III. ÚS 411/2010** sa sťažovateľ v konaní pred všeobecnými súdmi domáhal zrušenia rozhodnutia rektora Univerzity Komenského v ktorom bolo potvrdené rozhodnutie dekana Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave o jeho **vylúčení zo štúdiá** podľa § 66 ods. 1 písm. c) zákona č. 131/2002 Z. z. V tejto spojitosti žiadal o ustanovenie advokáta, ktorý mu však ustanovený nebol. V jeho neustanovení sťažovateľ videl porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 Ústavy.

Ústavný súd uznesením z 28. októbra 2010 odmietol sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú a výklad čl. 6 ods. 1 Dohovoru podporil **odkazom na čl. 47 ods. 3 Charty**, podľa ktorého právna pomoc má byť prístupná tým, ktorí nemajú dostatočné prostriedky, pokiaľ je to nevyhnutné na to, aby im bol zabezpečený prístup k spravodlivosti.

Nie je zrejmé, prečo v prípade, ktorý, podľa všetkého, nemal žiadnu spojitosť s právom Únie (hoci taký súvis by sa nedal vylúčiť, napríklad, ak by sťažovateľ bol vylúčený z dôvodu inej štátnej príslušnosti alebo pre trvalý pobyt v inom členskom alebo aj nečlenskom štáte) sa Ústavný súd rozhodol použiť ako argument čl. 47 ods. 3 Charty.²⁵

Iste, ak už Ústavný súd sa mienil oprieť aj o Chartu tak bolo namieste použiť skôr výklad tohto článku Charty, napríklad v rozsudku z 22. decembra 2010, DEB, C-279/09, Zb. s. I-13849, bod 61, v ktorom Súdny dvor uviedol: „V rámci tohto posúdenia môže vnútroštátny súd zohľadniť predmet sporu, primeranú možnosť úspechu žiadateľa, závažnosť konania pre žiadateľa, zložitosť uplatniteľného práva a konania, ako aj schopnosť žalobcu účinne obhajovať svoju vec. Na posúdenie proporcionality môže vnútroštátny súd zohľadniť tiež výšku predavkov na trovy konania a prekonateľnosť prekážky na prístup k spravodlivosti, ktorú môžu prípadne tvoriť.“

Vo veci **III. ÚS 331/09**, v ktorej išlo o **vyhostenie štátneho príslušníka tretieho štátu** z územia Slovenskej republiky, Ústavný súd uviedol vo svojom náleze zo 16. decembra 2009, ktorým konštatoval porušenie len čl. 8 ods. 1 Dohovoru aj tento argument: „*Orgány Slovenskej republiky sú povinné aj v prípade aplikácie noriem práva Európskej únie alebo v prípade aplikácie noriem vnútroštátneho práva predstavujúcich transpozíciu právnych aktov orgánov Európskej únie rešpektovať právo na ochranu rodinného života v rozsahu štandardu priznaného dohovorom, pretože tento záväzok do 1. decembra 2009 vyplýval z ustanovenia čl. 6 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii a od 1. decembra 2009 vyplýva z čl. 7 a čl. 53 Charty zá-*

²⁵ Pozri aj odlišné stanovisko sudkyne a sudcu vo veci sp. zn. **PL. ÚS 106/2011**, v ktorom sa navrhuje riešiť, resp. testovať problém primeranosti trestu upravený v Trestnom zákone aj článkom 49 ods. 3 Charty; chýba však vysvetlenie o rozsahu pôsobnosti Charty vo vzťahu k trestnému právu členského štátu, takže sa nedá zistiť, ako disontujúci sudkyňa a sudca došli k záveru o takej možnosti, ktorá sa inak nedá vylúčiť.

kladných práv Európskej únie v spojení s čl. 6 Zmluvy o Európskej únii v znení Lisabonskej zmluvy.“

S najväčšou pravdepodobnosťou tento podporný argument súvisel s tým, že o veci sa rozhodovalo po 16 dňoch odo dňa, kedy sa Charta stala platnou súčasťou primárneho práva Únie a Ústavný súd si nebol istý, či je možné Chartu priamo aplikovať alebo sa dá na ňu len odkázať ako doplňujúci dôvod nálezu, ktorým sa zrušil rozsudok najvyššieho súdu.²⁶

V. PRVÉ A MIERNE HODNOTENIE JUDIKATÚRY ÚSTAVNÉHO SÚDU O CHARTE ZÁKLADNÝCH PRÁV

Z analyzovaných rozhodnutí Ústavného súdu vyplýva, že prístup jednotlivých formácií je rozdielny; spoločné je však to, že otázka použiteľnosti Charty, prípadne výkladu čl. 51 ods. 1 v spojení aj s ostatnými článkami Charty je, zatiaľ, považovaná za **okrajovú záležitosť**. Ústavný súd preferuje rozhodovania podľa Ústavy Slovenskej republiky a podľa Dohovoru, nanajvýš stotožňuje ich obsah a pôsobnosť s obsahom a pôsobnosťou Charty.

Senáty a plénum Ústavného súdu **zásadne neodôvodňujú z akých dôvodov považovali Chartu za použiteľnú alebo nepoužiteľnú ako test ústavnosti**, resp. porušenia základných práv; chyba akýkoľvek rozbor čl. 51 ods. 1, ak, pravda, nepočítame uvedenie výkladu vo Vysvetlivkách, avšak bez zreteľa na **konkrétosti** prerokovaného prípadu.

Ústavný súd vo veciach, v ktorých rozhodol v merite veci (za také veci považujeme aj odmietanie sťažností pre zjavnú neopodstatnenosť) používa výklad niektorých článkov Charty, ktorý vychádza z **výkladu článkov Ústavy Slovenskej republiky a Dohovoru**; neberie sa do úvahy, že taký výklad je úzko spojený s pojmom „ak (členské štáty) vykonávajú právo Únie“ a s otázkou možnej širšej ochrany poskytovanej podľa Charty (čl. 52 ods. 3).

V tejto spojitosti bude preto vhodné uvážiť **predloženie prejudiciálnej otázky**, najmä vo veci, v ktorej vznikne nielen problém použiteľnosti Charty ZP, ale aj otázka jej výkladu so zreteľom na Dohovor a Ústavu Slovenskej republiky. Pri predkladaní takýchto otázok však treba byť opatrný, čo platí aj pre všeobecné súdy.²⁷

KLÚČOVÉ SLOVÁ

Charta základných práv Európskej únie; členské štáty vykonávajúce právo Únie; Ústavný súd Slovenskej republiky; rozhodnutia Ústavného súdu o Charte základných práv.

²⁶ K tomu rozsudok z 19. januára 2010, Kücükdeveci, C-555/07, Zb. s. I-365, bod 22, v ktorom sa uviedlo: „Rovnako treba uviesť, že článok 6 ods. 1 ZEÚ stanovuje, že Charta základných práv Európskej únie má rovnakú právnu silu ako Zmluvy. Podľa článku 21 ods. 1 tejto charty sa „zakazuje akákoľvek diskriminácia najmä z dôvodu... veku.“

²⁷ Pozri k tomu z poslednej doby: Uznesenie Súdneho dvora zo 14. marca 2013, C-555/12, ktorým Súdny dvor vyslovil, že nemá právomoc na výklad otázky či vnútroštátne právne predpisy, ktoré stanovujú rozdelenie právomocí medzi občianskoprávne a správne súdy, ktoré je založené na rozlíšení medzi subjektívnymi právami a oprávnenými záujmami neodporujú čl. 47 ods. 3 Charty.

Uznesenie Súdneho dvora zo 7. marca 2013, C-128/12. V tejto veci vnútroštátny súd žiadal výklad článku 20, článku 21 ods. 1 a článku 31 ods. 1 Charty vo vzťahu k vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje zníženie plátov pre niektorých pracovníkov vo verejnom sektore. Súdny dvor vyslovil nedostatok svojej právomoci.

Uznesenie Súdneho dvora zo 7. februára 2013, C-499/12, ktorým Súdny dvor vyslovil, že nemá právomoc na zodpovedanie prejudiciálnych otázok týkajúcich sa výkladu čl. 47 ods. 3 Charty v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru vo vzťahu k vnútroštátnej právnej úprave, ktorá ustanovuje, že odmena právnych poradcov sa znižuje na polovicu v prípade, že je klientovi priznaná právna pomoc.

Uznesenie Súdneho dvora z 15. novembra 2012, C-369/12, ktorým Súdny dvor vyslovil, že zjavne nemá právomoc na zodpovedanie prejudiciálnych otázok týkajúcich sa výkladu článkov 17 ods. 1, 20, 21 ods. 1 a 51 ods. 1 Charty vo vzťahu k prípustnosti vnútroštátnej právnej úpravy ukladajúcej zníženie plátov viacerým kategóriám štátnych zamestnancov.

Uznesenie Súdneho dvora z 21. februára 2013, C-312/12. V tejto veci vnútroštátny súd položil prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu článkov 20, 21 a 26 Charty o prípustnosti vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá nepriznáva určitým osobám nárok na príspevky pre osoby so zdravotným postihnutím z dôvodu ich štátnej príslušnosti (Srbsko). Súdny dvor vyslovil, že nemá právomoc odpovedať na tieto prejudiciálne otázky.

KEY WORDS

Charter of the Fundamental Rights of the European Union; Member States if they implement EU law; Constitutional court of the Slovak republic; decisions of the Constitutional court on the Charter of the Fundamental Rights.

BIBLIOGRAFIA

1. BENOIT-ROHMER : La charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, Rec. Dalloz 2001.
2. DIEZ-PICAZO, L.M - FRAILE ORTIZ, M.: L'application de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne pour les tribunaux nationaux : l'expérience des tribunaux contentieux administratifs; Rapport Général, ACA Europe, Madrid 25.06.2012, dostupné na <http://www.aca-europe.eu/index.php/fr/jurisprudence-fr/9-uncategorised>.
3. JARASS, D.: Bedeutung der EU-Rechtsschutzgewährleistung für nationale und EU-Gerichte. In: *NJW*, 2011.
4. KLAUSHOFER, R. - PALMSTORFER, R.: Austrian Constitutional Court Uses Charter of Fundamental Rights of the European Union as Standard of Review: Effects on Union Law. *European Public Law* 19, no. 1 (2013): 1–12.
5. KOKOTT, J.- SOBOTTA, Ch.: Die Charta der Grundrechte der Europäischen Union nach Inkrafttreten des Vertrags von Lissabon, *Europäische Grundrechte-Zeitschrift*, 37. Jahrg. (2010), Heft 10/13.
6. LENAERTS, K - J. GUTIÉRREZ-FONS: The Constitutional Allocation of Powers and General Principles of EU Law. *47 CML Rev* (2010).
7. LENAERTS, K.: Exploring the Limits of the EU Charter of Fundamental Rights. *European Constitutional Law Review*, 8.
8. MARGUERY, T.P.: The protection of fundamental rights in European criminal law after Lisbon: what role for the Charter of Fundamental Rights? *E.L. Rev.* 2012, 37(4), 444-463.
9. ROSAS, A.-KAILA, H. : L'application de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne par la Cour de justice: un premier bilan. *Il Diritto dell'Unione Europea*. č. 1/2011.
10. TIZZANO, A. : The Role of the ECJ in the Protection of Fundamental Rights. Publikované v: *Continuity and Change in EU Law: Essays in Honour of Sir Francis Jacobs* (Ed.: Arnulf, Anthony, Eeckhout, Piet et Tridimas, Takis). Oxford University Press 2008, s. 127–130.

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTORA**Prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.**

Profesor na Ústave európskeho práva a oddelenia medzinárodného práva
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta
Kováčska 26, Košice, Slovenská republika
E-mail: jan.mazak@upjs.sk